

УДК 7.008:659

АРХІТЕКТУРНЕ СЕРЕДОВИЩЕ, ЯК ПРОСТІР ОБ'ЄКТІВ ІНФОРМАЦІЙНОГО ВПЛИВУ

САФРОНОВ Валерій

Київський державний інститут декоративно-прикладного мистецтва і
дизайну ім. М.Бойчука, Україна

Узагальнено сучасні погляди на архітектурний об'єкт як на джерело інформації. Визначені аспекти і рівні сприйняття архітектурного повідомлення, ступінь спільності реакції при сприйнятті архітектурного повідомлення і види інформації в ньому, що можуть бути застосовані для розробки моделі інформаційного середовища.

Ключові слова: інформаційний вплив, архітектурне повідомлення, архітектурне середовище, сприйняття, джерело інформації.

ВСТУП

Починаючи з 80-х років минулого сторіччя для вирішення фундаментальної проблеми втрати цілісності, художніх якостей архітектурних образів і архітектурного середовища в цілому, пропонувалися різні шляхи. Ефективне вирішення проблеми можливе лише з використанням системного підходу. Ключове місце в ланцюжку чинників, що впливають на сприйняття архітектурного середовища, займає інформаційна складова. Середовище, що оточує людину, несе різну інформацію: про простір і час, про суспільство і культуру - семантичну і естетичну, тощо. Творці архітектурного об'єкта або предмета, що наповнює простір архітектурного середовища, користуючись колективним і особистим досвідом, беруть участь в наповненні обсягу інформації, яка формує типи поведінки та викликає різні емоції. Засоби передачі інформації можна класифікувати по-різному, але найбільш важливою можна вважати класифікацію за характером впливу на людину [1].

ПОСТАНОВКА ЗАВДАННЯ

Особливе місце серед джерел інформації займають архітектурні образи. Для моделювання просторово-інформаційного середовища необхідно формалізувати уявлення про архітектурний об'єкт, як джерело інформації, визначити особливості сприйняття інформації (далі - архітектурного повідомлення), а архітектурне середовище розглянути як простір об'єктів інформаційного впливу.

РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ ТА ЙХ ОБГОВОРЕННЯ

Питанням сприйняття навколишнього середовища, засобів інформації в архітектурі, духовності міського середовища, цілісності архітектурного середовища, присвячені роботи таких авторів, як Дж. Гібсон [2], А. В. Іконніков [3], О. Я. Костенко [4], І. Й. Лошаков [5], В. Г. Панов [6], С. А. Шубович [7], А. Г. Раппопорт, Г. Ю. Сомов [8], тощо.

У науковій літературі існують різні трактування архітектурного повідомлення, як інформації, переданої матеріальними проявами архітектурної діяльності. Серед таких робіт, з точки зору автора, особливу увагу потрібно приділити праці А. Г. Раппопорта і Г. Ю. Сомова [8], де надано аналіз категорії «інформація», як однієї з теоретичних проблем формоутворення. В роботі зроблено висновок, що в теорії архітектури від дослідження інформаційно-знакових систем у руслі вивчення семантики архітектурних форм і закономірностей їх синтаксису, принциповим є перехід до комплексного осмислення цих систем на основі розвитку трьох аспектів: прагматики, семантики, синтаксису. В контексті архітектури ці аспекти (поняття) мають наступний зміст: «прагматика» – це інформаційно-знакова організація архітектурних об'єктів, що здійснюється в певних цілях і відповідає процесам діяльності та поведінки в цьому середовищі певних груп людей [8, с. 199]; «семантика» – особливості морфології об'єкту, що створює художній образ, навіяний художньою ідеєю; «синтаксис» – набір правил, що діють в організації відносин між знаками. Слід зазначити, що деякі архітектурознавці також розглядали набір стійких правил, відносин між знаками (правил синтаксичного типу), як архітектурну мову, властиву певній стилістиці (стилю). Загалом, проблема мови пов'язана з розумінням сутності мови. В роботі [8] зазначено, що проблема архітектурної мови вимагає спеціальних обговорень. Архітектурна мова може бути або набором фіксованих асоціацій або засобом комунікації – набором правил оперування знаками, але з урахуванням особливостей сприйняття. Представляє інтерес відношення до оцінки інформативності архітектури і предметного оточення А. В. Іконнікова [3]. Появу безлічі ієрархічно пов'язаних і відокремлених знакових систем, що прийшли з минулого і сучасності він пов'язав з відокремленням інформаційних функцій, появою різноманітних засобів закріплення інформації, що не входять до оточуючих нас систем форм, розростанням структурного ускладнення «другої природи» [3, с. 276]. Фізично однакові знаки в наш час для різних суб'єктів можуть нести різну інформацію, що обумовлено особливостями сприйняття людини, які визначаються, в тому числі, її тезаурусом і приналежністю до якоїсь з субкультур. Проаналізуємо особливості сприйняття архітектурного об'єкта, як архітектурного повідомлення. Результат архітектурної діяльності, її матеріальні прояви сприймаються як джерела інформації [5]. Ступінь спільності реакції

людини при сприйнятті архітектурного повідомлення можливо розділити на дві групи (рис. 1). Індивідуальне сприйняття обумовлене тезаурусом, світоглядом, освітою, рівнем культури.

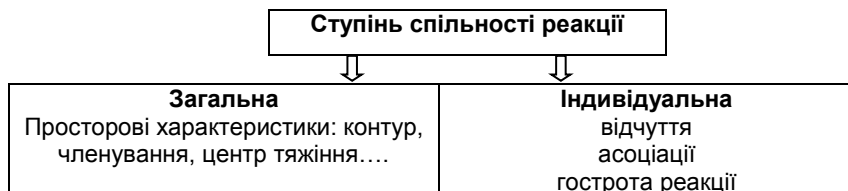

Рис. 1. Ступінь спільності реакції при сприйнятті архітектурного повідомлення

При сприйнятті архітектурного повідомлення можна розрізнити абстрактну, параметричну та топологічну інформацію (рис. 2).

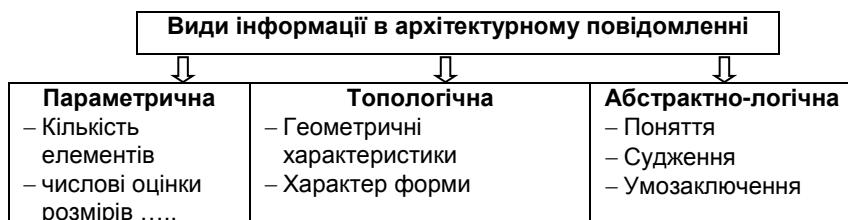

Рис. 2. Види інформації в архітектурному повідомленні

Сприйняття архітектурної інформації можна охарактеризувати аспектами (рис.3), рівнями та фазами сприйняття.

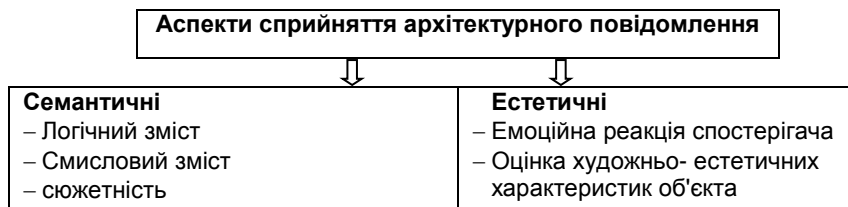

Рис. 3. Аспекти сприйняття архітектурного повідомлення

Синтетичний вплив на сенсорну систему невідготовленої людини викликає непередбачуване сприйняття (загальний рівень сприйняття), а професійна оцінка дозволяє зрозуміти функціональні, конструктивні особливості, формує структурний (локальний) рівень сприйняття.

ВИСНОВКИ

На основі проведених досліджень і узагальнень сучасних поглядів на інформаційність архітектурних об'єктів, формалізовано складові архітектурного повідомлення та аспекти його сприйняття. Отримані результати можуть стати складовою моделі інформаційного середовища міста.

ЛІТЕРАТУРА

1. Сафронов В. К. Інформаційний аспект сприйняття навколишнього середовища / В. К. Сафронов, О. О. Сафронова // Н.-техн. зб. : Сучасні проблеми архітектури та містобудування. – К. : КНУБА, 2016, – Вип. 46. – с. 138–143.
2. Гибсон Дж. Экологический поход к зрительному восприятию: Пер.с англ. / Дж. Гибсон Дж. Общ. ред.и вступ. А. Д. Логвиненко. – М. : Прогресс,1988. – 464 с.
3. Иконников А. В. Эстетические ценности предметно-пространственной среды. / А. В. Иконников. М. С. Каган, В. Р. Пилипенко и др.: Под общ. ред. А. В. Иконникова / ВНИИТЭ. – М. : Стройиздат, 1990. – 335 с.: ил.
4. Костенко А. Я. Средства информации в архитектуре / А. Я. Костенко – Киев: Будівельник, 1984. – 111 с.
5. Лошаков И. И. Теория архитектуры и градостроительства: Психология восприятия архитектурных объектов : Учеб.пособие / И. И. Лошаков. – К. : УМК ВО при Минвузе УССР, 1988. – 92 с.
6. Панов В. И. Экологическая психология: Опыт построения методологии. Научное издание: монография / В. И. Панов. – М. : Наука, 2004. – 197 с.
7. Шубович С. А. Мифопоэтический феномен архитектурной среды: монография / С. А. Шубович – Харьков: ХНАГХ, 2012. – 177 с.
8. Раппопорт А. Г. Форма в архитектуре: Проблемы теории и методологии / А. Г. Раппопорт, Г. Ю. Сомов / ВНИИТАГ. – М. :Стройиздат, 1990. – 344с. : ил

SAFRONOV V. ARCHITECTURAL ENVIRONMENT AS A SPACE OF OBJECTS OF the INFORMATION IMPACT

The modern views on architectural object as a source of information are summarized. The aspects and levels in perception of the architectural message, the degree of common reaction in perception of architectural messages and types of information in it, that can be applied to the development of the model of the informational environment, are determined.

Keywords: *information impact, architectural message, architectural environment, perception, a source.of information.*